

За результатами опитування в III кварталі фінансові установи були стриманими у своїх оцінках стану банківського фондування. Банки зазначили, що в цілому обсяги та середня вартість залучених коштів не змінилися. Проте за видами фондування спостерігалися відмінності: кошти домогосподарств несуттєво зменшилися, а бізнесу – дещо зросли. Депозити населення дешевшали, а залучення від корпорацій дорожчали. Фінансові установи зазначили, що на зміну обсягів коштів клієнтів найсуттєвіше впливав рівень відсоткових ставок. Частка зобов'язань в іноземній валюті та загальна строковість депозитів знизилася. Оптові запозичення від інших фінансових установ або кваліфікованих інвесторів зросли несуттєво. Банки повідомили про незначне збільшення обсягу капіталу за останні 12 місяців, а також про свої наміри нарощувати обсяги капіталу в майбутньому, зокрема за рахунок очікуваних прибутків.

Зобов'язання

У III кварталі банки зазначили, що в цілому обсяги фондування не змінилися. Водночас думки респондентів розділилися майже порівну: обсяги залучень у частини опитаних (46%) зросли, в іншій (54%) – скоротилися. Фінансові установи повідомили, що обсяги коштів домогосподарств несуттєво зменшилися, а коштів корпорацій – зросли. Обсяги оптового фондування, що включає випуск облігацій, залучення кредитів міжнародних фінансових організацій (МФО) чи материнських банків, довгострокового рефінансування тощо незначно збільшилися в 17% банків.

У поточному опитуванні, на думку банків, визначальним фактором зміни обсягів коштів клієнтів був рівень відсоткових ставок. Водночас на види фондування він впливав по-різному: обсяги коштів населення – зменшувалися, а обсяги коштів бізнесу – збільшувалися. Іншим чинником зростання обсягів залучень від корпоративних клієнтів була вища пропозиція від вкладників.

У IV кварталі банки очікують припливу коштів клієнтів. Незважаючи на стримані оцінки поточного кварталу, фінустанови прогнозують більші залучення коштів від населення та бізнесу. Очікується, що обсяги оптового фондування не зміняться.

Третина респондентів планує залучати оптові кошти від фінансових установ та кваліфікованих інвесторів у майбутньому, переважно в наступні 12 місяців. Здебільшого це кредити від МФО та субординований борг. Потребу в таких залученнях банки пояснили намірами узгодити строковість активів і зобов'язань, збільшити обсяг балансу та необхідністю виконувати регуляторні вимоги.

У III кварталі респонденти повідомили, що в цілому середня вартість фондування не змінилася. Дві третини

банків зазначили про зниження вартості коштів населення. Водночас вартість коштів бізнесу несуттєво збільшилася. Оптове фондування для більшості респондентів не подорожчало, але для однієї чверті все-таки незначно зросло в ціні.

В останні місяці 2021 року вартість залучень у цілому незначно підвищиться за рахунок очікуваного подорожчання коштів, залучених від корпорацій. Ціна оптового фондування, на думку більшості опитаних, не зміниться.

У третині банків частка фондування в іноземній валюті зменшилася за останні три місяці. Строковість залучених коштів незначно скоротилася. У IV кварталі банки очікують зменшення частки валютних коштів клієнтів, а строковість депозитів у більшості фінустанов не зміниться чи навіть незначно зросте.

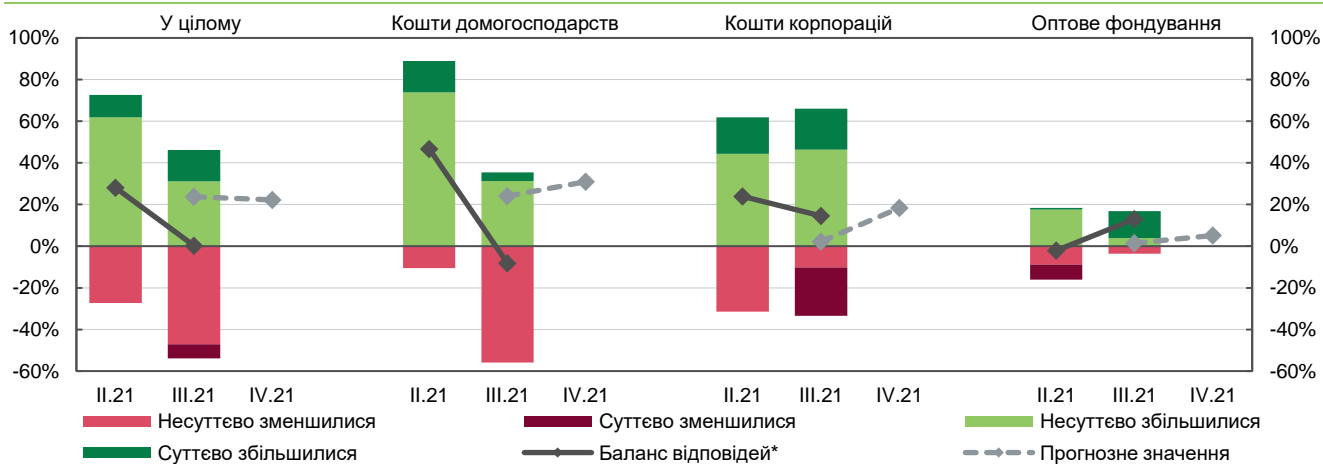
Капітал

Обсяги капіталу за рік у більшості банків зросли, лише в кожного п'ятого респондента – знизилася. У наступні 12 місяців усі опитані фінустанови очікують нарощення обсягу капіталу.

Основними факторами, що впливатимуть на збільшення обсягу капіталу, респонденти назвали прибутковість, а окремі фінустанови нарощуватимуть капітал ще й з огляду на стратегічні плани зростання. Найзначніше на зменшення обсягу капіталу, на думку банків, впливатимуть регуляторні вимоги, меншою мірою – зміни в економічному середовищі.

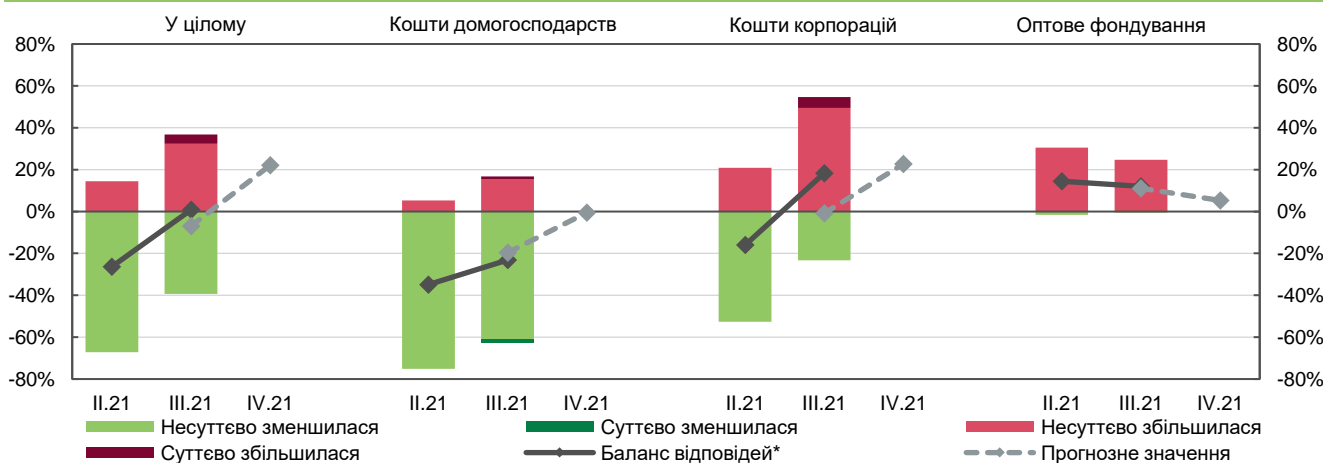
Вартість капіталу, за оцінками банків, у середньому несуттєво збільшилася. Проте в наступні 12 місяців респонденти прогнозують незначне зниження вартості капіталу.

Графік 1. Зміна обсягів фондування банків

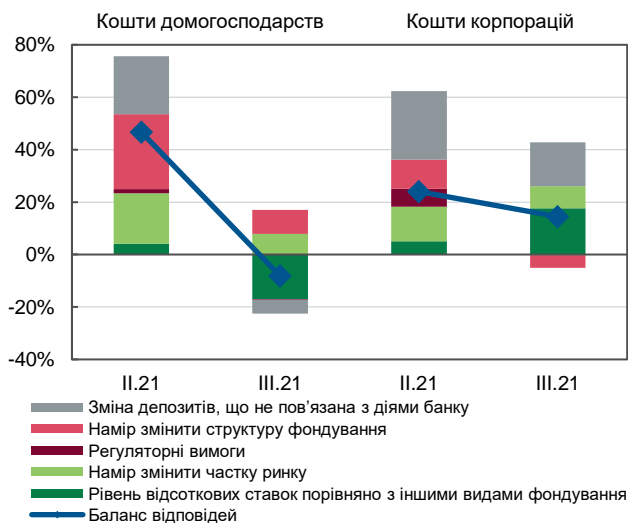
* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення обсягів фондування. Порядок розрахунку балансу відповідей наведено в [додатку: "Методологія та результати опитування"](#).

Графік 2. Зміна вартості фондування банків

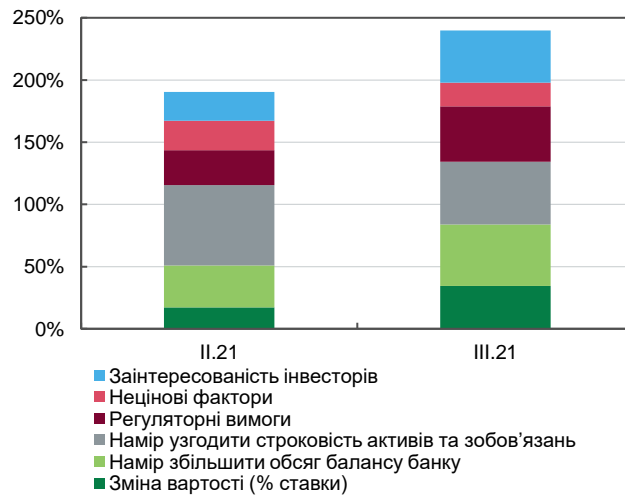

* Позитивний баланс відповідей свідчить про зростання вартості фондування.

Графік 3. Вплив факторів на зміну обсягу залучених коштів (баланс відповідей*)

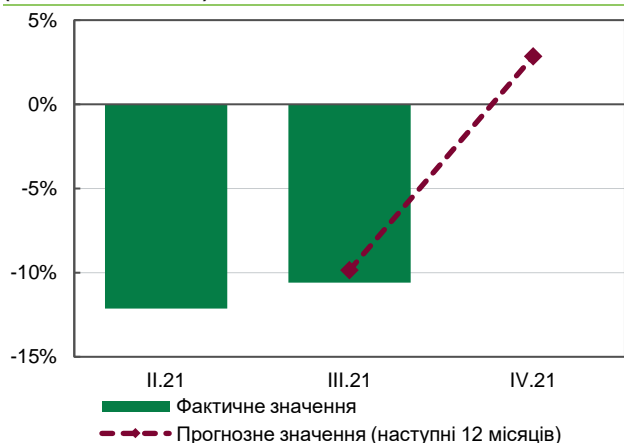
Графік 4. Вплив факторів на зміну обсягу залучення оптового фондування в майбутньому (баланс відповідей*)

* Позитивний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив фактору на зростання обсягів залучених коштів.

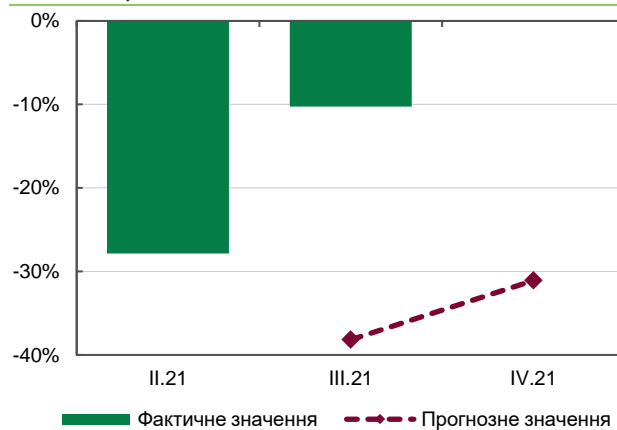
Маркер на графіку – баланс відповідей обсягу залучених коштів, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Графік 5. Зміна строковості фондування, залученого банками (баланс відповідей*)

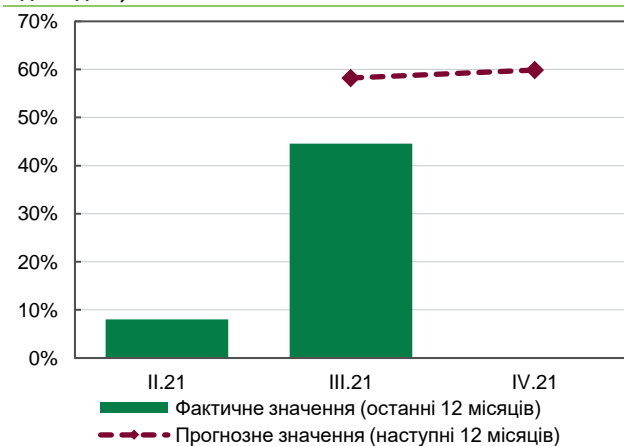
* Позитивний баланс відповідей свідчить про зростання строковості залучених коштів.

Графік 6. Зміна частки фондування в іноземній валюті (баланс відповідей*)

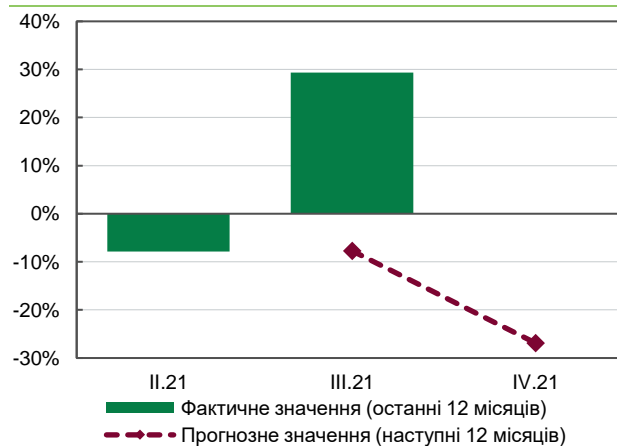
* Позитивний баланс відповідей свідчить про зростання частки залучених коштів в іноземній валюті.

Графік 7. Зміна загального обсягу капіталу банків (баланс відповідей*)

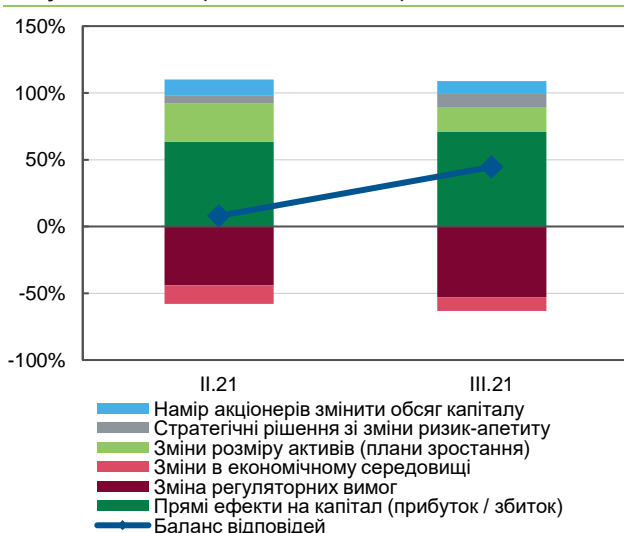
* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення загального обсягу капіталу.

Графік 8. Зміна вартості капіталу банків (баланс відповідей*)

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення вартості капіталу.

Графік 9. Вплив факторів на зміну обсягу капіталу банків у наступні 12 місяців (баланс відповідей*)

* Позитивний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив на зміну обсягу капіталу банків.

Маркер на графіку – баланс відповідей зміни обсягу капіталу, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Додаток. Методологія та результати опитування

Кожен банк-респондент в особі менеджера з управління пасивами заповнював електронну анкету.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступного за звітним кварталом. Запитання з розділу “Капітал” стосуються змін протягом попередніх 12 місяців до опитування та наступних 12 місяців.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до +1 залежно від напряму зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь

“зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5.

Кожну оцінку зважено на вагу відповідного банку в загальній вибірці залежно від його частки в пасивах або коштах фізичних осіб/суб’єктів господарювання цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про збільшення певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про зменшення цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні від -100% до +100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (обсягів та вартості фондування/капіталу, строковості запозичень тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Таблиця. Результати опитування

Баланс відповідей		Зважена частка відповідей респондентів, III квартал 2021 року				
II.21	III.21					
1	2	3				
1. Як змінилися обсяги фондування протягом кварталу, що закінчився?						
		Суттєво зменшилися	Несуттєво зменшилися	Не змінилися	Несуттєво збільшилися	Суттєво збільшилися
У цілому		7%	47%	0%	31%	15%
Кошти домогосподарств	28%	0%	56%	9%	31%	4%
Кошти корпорацій	0%	14%	10%	1%	46%	20%
Оптове фондування	47%	-8%	0%	4%	4%	13%
	24%	23%		79%		
	-2%	13%	0%	4%	4%	13%
2. Як зміняться обсяги фондування в наступному кварталі?						
		Суттєво зменшаться	Несуттєво зменшаться	Не зміняться	Несуттєво збільшаться	Суттєво збільшаться
У цілому		0%	22%	12%	64%	1%
Кошти домогосподарств	24%	22%	0%	18%	57%	11%
Кошти корпорацій	24%	31%	0%	13%	57%	11%
Оптове фондування	2%	18%	0%	27%	61%	1%
	1%	5%	1%	0%	92%	4%
	1%	5%	1%	0%	92%	4%
3. Як у середньому змінилася вартість фондування протягом кварталу, що закінчився?						
		Суттєво зменшилася	Несуттєво зменшилася	Не змінилася	Несуттєво збільшилася	Суттєво збільшилася
У цілому		0%	39%	24%	32%	4%
Кошти домогосподарств	-26%	1%	0%	39%	24%	32%
Кошти корпорацій	-35%	-23%	2%	61%	21%	16%
Оптове фондування	-16%	18%	0%	23%	22%	50%
	14%	12%	0%	1%	75%	25%
	14%	12%	0%	1%	75%	25%
4. Як зміниться вартість фондування в наступному кварталі?						
		Суттєво зменшиться	Несуттєво зменшиться	Не зміниться	Несуттєво збільшиться	Суттєво збільшиться
У цілому		0%	22%	12%	66%	0%
	-7%	22%	0%	22%	12%	66%

1	2	3					
Кошти домогосподарств	-20%	-1%	0%	33%	36%	29%	2%
Кошти корпорацій	-1%	23%	0%	13%	29%	58%	0%
Оптове фондування	11%	5%	0%	1%	88%	11%	0%
5. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?							
		Вплинув суттєво негативно	Вплинув несуттєво негативно	Не вплинув	Вплинув несуттєво позитивно	Вплинув суттєво позитивно	
Фактори попиту з боку банку							
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування	4%	-17%	0%	53%	30%	14%	3%
Намір змінити частку ринку	19%	8%	0%	0%	84%	16%	0%
Регуляторні вимоги	2%	0%	0%	0%	100%	0%	0%
Намір змінити структуру фондування	29%	9%	0%	0%	82%	18%	0%
Фактори пропозиції з боку вкладників							
Зміна депозитів домогосподарств, що не пов'язана з діями банку	22%	-5%	0%	24%	63%	13%	0%
6. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів корпорацій протягом кварталу, що закінчився?							
		Вплинув суттєво негативно	Вплинув несуттєво негативно	Не вплинув	Вплинув несуттєво позитивно	Вплинув суттєво позитивно	
Фактори попиту з боку банку							
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування	5%	18%	0%	22%	28%	43%	7%
Намір змінити частку ринку	13%	8%	0%	0%	83%	17%	0%
Регуляторні вимоги	7%	0%	0%	5%	90%	5%	0%
Намір змінити структуру фондування	11%	-5%	9%	0%	82%	9%	0%
Фактори пропозиції з боку вкладників							
Зміна депозитів корпорацій, що не пов'язана з діями банку	26%	17%	0%	16%	49%	20%	15%
7. Як змінилася частка фондування в іноземній валюті в кварталі, що закінчився?							
		Суттєво знизилася	Знизилася	Без змін	Зросла	Суттєво зросла	
-28%	-10%	15%	20%	35%	30%	0%	
8. Як зміниться частка фондування в іноземній валюті в наступному кварталі?							
		Суттєво знизиться	Несуттєво знизиться	Не зміниться	Несуттєво зросте	Суттєво зросте	
-38%	-31%	0%	71%	20%	9%	0%	
9. Як змінилася строковість фондування, залученого в кварталі, що закінчився, порівняно з попереднім?							
		Суттєво знизилася	Знизилася	Без змін	Зросла	Суттєво зросла	
-12%	-11%	0%	42%	37%	21%	0%	
10. Як зміниться строковість фондування протягом наступних 12 місяців?							
		Суттєво знизиться	Знизиться	Буде без змін	Зросте	Суттєво зросте	
-10%	3%	0%	22%	51%	27%	0%	
11. Які фактори вплинули на плани залучення оптового фондування в майбутньому?							
		Вплинув суттєво негативно	Вплинув несуттєво негативно	Не вплинув	Вплинув несуттєво позитивно	Вплинув суттєво позитивно	
Фактори попиту з боку банку							
Намір збільшити обсяг балансу банку	34%	49%	0%	0%	9%	84%	7%
Намір узгодити строковість активів та зобов'язань	64%	50%	0%	0%	2%	95%	3%
Зміна вартості (% ставки)	17%	35%	0%	9%	14%	78%	0%
Нецінові фактори	24%	19%	0%	0%	62%	38%	0%
Регуляторні вимоги	28%	44%	0%	0%	14%	83%	3%
Фактори пропозиції з боку вкладників							
Заінтересованість інвесторів	23%	42%	0%	0%	16%	84%	0%

1	2	3				
12. Як змінився загальний обсяг капіталу протягом останніх 12 місяців?						
		Суттєво зменшився	Несуттєво зменшився	Не змінився	Несуттєво збільшився	Суттєво збільшився
8%	45%	0%	22%	0%	44%	33%
13. Як зміниться загальний обсяг капіталу в наступні 12 місяців?						
		Суттєво зменшиться	Несуттєво зменшиться	Не зміниться	Несуттєво збільшиться	Суттєво збільшиться
58%	60%	0%	0%	0%	80%	20%
14. Як змінилася вартість капіталу протягом останніх 12 місяців?						
		Суттєво зменшилася	Несуттєво зменшилася	Не змінилася	Несуттєво збільшилася	Суттєво збільшилася
-8%	29%	0%	20%	1%	79%	0%
15. Як зміниться вартість капіталу в наступні 12 місяців?						
		Суттєво зменшиться	Несуттєво зменшиться	Не зміниться	Несуттєво збільшиться	Суттєво збільшиться
-8%	-27%	0%	65%	24%	11%	0%
16. Які фактори вплинуть на зміну обсягу капіталу в наступні 12 місяців?						
		Вплив суттєво негативний	Вплив дещо негативний	Не вплине	Вплив дещо позитивний	Вплив суттєво позитивний
Прямі ефекти на капітал (прибуток/збиток)						
64%	71%	0%	0%	0%	58%	42%
Зміна регуляторних вимог						
-44%	-53%	32%	48%	13%	7%	0%
Фактори попиту на капітал з боку банку						
Зміни в економічному середовищі						
-14%	-10%	0%	42%	37%	21%	0%
Стратегічні рішення зі зміни ризик-апетиту						
6%	10%	0%	3%	74%	23%	0%
Зміни розміру активів (плани зростання)						
29%	19%	0%	29%	7%	63%	2%
Фактори пропозиції капіталу з боку інвесторів						
Намір акціонерів змінити обсяг капіталу						
12%	9%	0%	0%	85%	10%	4%

Інформація про опитування

3 липня 2021 року Національний банк України запровадив нове щоквартальне опитування банків про фондування. Основна мета – поглибити розуміння динаміки обсягів, структури та вартості зобов'язань й капіталу банків. Звіт охоплює узагальнені оцінки та очікування респондентів про обсяги, вартість, строковість різних видів зобов'язань та капіталу банку, а також факторів, що впливали на ці показники.

Звіт містить оцінки стану банківського фондування в III кварталі та очікувань на IV квартал 2021 року. Узагальнені оцінки змін показників капіталу банків зазначено за останні 12 місяців та містять очікування на наступні 12 місяців. Опитування проводилося з 17 вересня по 8 жовтня 2021 року серед менеджерів банків, відповідальних за управління пасивами. Відповіді надали 24 респонденти, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 89%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами Національного банку України.

Опитування про банківське фондування стосовно очікувань на I квартал наступного року буде опубліковано в січні 2022 року.